

GRUODŽIO VADOVŲ KLUBŲ APIBENDRINIMAS

2026 m. sausis

VADOVŲ KLUBŲ APIBENDRINIMAS – Lietuvos moksleivių sąjungos prezidento patarėjų rengiamas leidinys, skirtas informuoti moksleivius bei visuomenę apie kasmėnesiniuose, 49–iuose savivaldybėse vykstančiuose organizacijos vienijamų moksleivių susitikimuose – Vadovų klubuose – vykusių diskusijų metu prieitas išvadas.

Leidiniu LMS siekia užtikrinti Vadovų klubuose aptariamų klausimų aktualumo tęstinumą bei pateikti grįžtamąjį ryšį Vadovų klubų dalyviams. Kad grįžtamasis ryšis būtų tikrai kokybiškas, dalyvius raginame laisva forma aptarti šį dokumentą su jų atstovaujamų mokyklų bendruomenėmis. Tikimės, kad galimybė susipažinti su apibendrintais LMS vienijamų moksleivių atstovų atsakymais padės moksleiviams susidaryti tvirtesnę nuomonę švietimui svarbiais klausimais, skatins organizuoti diskusijas mokyklose bei leis geriau suprasti kiekvieno Vadovų klubo dalyvio indėlio svarbą.

Šiame leidinyje apibendrinamos tik tos temos, dėl kurių Vadovų klubų dalyviai sulaukė klausimų aptariamo mėnesio Nacionalinių temų pristatyme. Išvados parengtos pagal duomenis iš Akmenės, Alytaus, Anykščių, Druskininkų, Elektrėnų, Kaišiadorių, Kauno, Kėdainių, Klaipėdos, Kuršėnų, Mažeikių, Panevėžio, Plungės, Radviliškio, Rokiškio, Raseinių, Šakių, Šiaulių, Šilutės, Širvintos, Trakai, Ukmergės, Utenos Vilkaviškio ir Zarasų.

TEMOS:

1. Smurto ir patyčių prevencijos gairės
2. Namų darbų krūvis
3. Ugdymo karjera situacija Lietuvoje
4. Fizinio ugdymo situacija Lietuvoje

1. SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS GAIRĖS

Diskusijose dėl smurto ir patyčių prevencijos gairių išryškėjo aiškus sutarimas, kad prevencinis modelis turi apimti visas smurto ir patyčių formas – fizinę, psichologinę, seksualinę, elektroninę bei socialinę atskirtį, ypatingą dėmesį skiriant psichologinėms ir kibernetinėms patyčioms, kurios tampa vis labiau paplitusios. Mokiniai ir mokyklų atstovai pabrėžė prevencijos diferencijavimo pagal amžių svarbą, dažniausiai siūlydami skirstymą į 1–4, 5–8 ir 9–12 klasių grupes, nes patyčių pobūdis, rizika ir intensyvumas keičiasi augant mokinių brandai – didžiausia rizika įvardijama 5–9 (ar 5–10) klasėse, o vyresnėse klasėse patyčios tampa labiau paslėptos ir apmąstytos. Prevencijai visose amžiaus grupėse labiausiai trūksta empatijos, emocijų atpažinimo ir valdymo, bendravimo, kritinio mąstymo, atsparumo bendraamžių spaudimui bei kibernetinio saugumo įgūdžių, todėl siūloma taikyti amžiui pritaikytus metodus – nuo žaidybinių ir praktinių veiklų jaunesniems mokiniams iki diskusijų, dirbtuvių, projektų ir seminarų vyresniems. Dauguma dalyvių pasisakė už mišrų prevencijos programos įgyvendinimo modelį, derinant integraciją į dalykų pamokas su atskirais prevenciniais užsiėmimais, o programos veiksmingumą siūloma vertinti reguliariomis anoniminėmis apklausomis, patyčių atvejų statistika ir mokyklos mikroklimato stebėseną, įtraukiant mokyklos specialistus, administraciją ir mokinių savivaldą.

Siekiant užtikrinti nuoseklią ir veiksmingą patyčių prevenciją visose mokyklose, tikslinga teikti metodinę ir praktinę pagalbą, parengti aiškias ir standartizuotas prevencijos gaires, prevencinius įrankius bei mokymų modulius ir stiprinti visos mokyklos bendruomenės įsitraukimą.

2. NAMŲ DARBŲ KRŪVIS

Aptariant namų darbų krūvio klausimą paaiškėjo, kad nors nuo 2025 m. įsigaliojusios rekomendacijos dėl maksimalios namų darbų trukmės yra reikšmingas žingsnis siekiant subalansuoti mokinių darbo krūvį, didžioji dalis mokinių apie jas nėra girdėję, o mokyklų bendruomenėse ši tema dažnai nebuvo sistemiškai aptarta. Daugumoje mokyklų teigiama, jog

rekomendacijų nesilaikoma arba jų taikymas yra fragmentiškas, o pagrindinės priežastys siejamos su informacijos stoka, mokytojų tarpusavio nesuderinamumu, įsisenėjusiais darbo organizavimo įpročiais ir nepakankamu dėmesiu bendram mokinių krūviui. Mokiniai pastebi, kad po rekomendacijų paskelbimo namų darbų kiekis dažniausiai nepasikeitė arba sumažėjo tik pavienėse klasėse ar mokyklose, o skirtumai tarp dalykų ir individualių mokytojų išlieka ryškūs – vieni mokytojai aktyviai atsižvelgia į rekomendacijas, kiti jų nepaiso. Nepaisant to, beveik visose padaliniuose sutariama, kad šios rekomendacijos yra reikalingos, nes jų nuoseklus įgyvendinimas padėtų sumažinti mokinių stresą, nuovargį ir perdegimą, pagerintų miego kokybę, motyvaciją bei sudarytų sąlygas kokybiškesniam mokymuisi ir poilsiui. Diskusijose taip pat akcentuota, kad Lietuvos moksleivių sąjunga galėtų atlikti svarbų vaidmenį nacionaliniu lygmeniu – aktyviau skleisti informaciją apie rekomendacijas, inicijuoti mokymus mokytojams ir administracijoms, vykdyti stebėseną, rinkti mokinių nuomones bei skatinti koordinuotą namų darbų krūvio derinimą tarp dalykų, siekiant realių pokyčių mokinių kasdienybėje.

3. UGDYMO KARJERAI SITUACIJA LIETUVOJE

Vertinant ugdymo karjerai situaciją Lietuvoje matyti, kad per pastaruosius dvejus metus tam tikras progresas yra pasiektas, tačiau paslaugų kokybė ir prieinamumas išlieka netolygūs tarp mokyklų. Dauguma mokinių ugdymą karjerai vertina vidutiniškai arba kritiškai, pabrėždami praktinių veiklų, nuoseklumo, įvairovės ir realaus ryšio su darbo rinka stoką, nors dalyje mokyklų ši sritis vertinama gerai ar labai gerai. Nors daugumoje mokyklų dirba karjeros specialistas ir mokiniai apie tai žino, jo vaidmuo dažnai nėra pakankamai matomas – pareigos ne visada yra atskiros, o individualios konsultacijos vyksta retai ir jomis naudojasi tik nedidelė dalis mokinių. Karjeros ugdymo veiklos dažniausiai apsiriboja grupinėmis konsultacijomis, testais ar bendrais renginiais, kurių kokybė ir reguliarumas skiriasi, o šešėliavimo ir praktinių veiklų organizavimas išlieka nenuoseklus, nors ten, kur jos vykdomos, yra vertinamos kaip itin naudingos ir kokybiškos. Mokiniai išskiria poreikį pradėti karjeros ugdymą ankstesnėse klasėse, aktyviau integruoti jį į ugdymo procesą, stiprinti karjeros specialistų komunikaciją su mokiniais, plėsti bendradarbiavimą

su verslu ir aukštosiomis mokyklomis bei didinti individualių ir praktinių veiklų pasiūlą, kad ugdymas karjerai taptų tikslingesnis, patrauklesnis ir labiau atlieptų mokinių poreikius.

4. FIZINIO UGDYMO SITUACIJA LIETUVOJE

Analizuojant fizinio ugdymo situaciją Lietuvos mokyklose matyti ryškūs skirtumai tarp regionų ir pačių ugdymo įstaigų – dalis mokinių fizinio ugdymo pamokų kokybę vertina gerai ar labai gerai, tačiau ypač didžiuosiuose miestuose dažnai išsakoma kritika dėl pamokų organizavimo, mokytojų požiūrio ir individualių mokinių poreikių ignoravimo. Nuomonės dėl fizinio ugdymo pamokų skaičiaus išsiskiria: vieni mokiniai norėtų jį mažinti, kiti palikti tokį pat ar net didinti, o šios pozicijos dažnai priklauso nuo pamokų kokybės, veiklų įvairovės ir patiriamos motyvacijos. Nors daugumoje mokyklų sporto salės ir inventorius laikomi pakankamais ir saugiais, vis dar fiksuojamos problemos dėl pasenusių priemonių, perpildytų erdvių, nehigieniškų persirengimo kambarių bei faktiškai neprieinamų dušų, kas neigiamai veikia mokinių savijautą ir dalyvavimą pamokose. Mokiniai taip pat akcentuoja, kad mokytojai ne visada pakankamai atsižvelgia į skirtingus fizinius gebėjimus, sveikatos problemas ar motyvaciją, o pamokose dažnai dominuoja monotoniškos veiklos, ribota pasirinkimo laisvė ir per didelis dėmesys atsiskaitymams. Dėl šių priežasčių motyvacija dalyvauti fizinio ugdymo pamokose yra nevienoda ir stipriai priklauso nuo mokytojo požiūrio, pamokų atmosferos, veiklų įvairovės bei mokinių įtraukimo, todėl siekiant gerinti fizinio ugdymo kokybę būtina daugiau dėmesio skirti individualizavimui, higienos ir infrastruktūros gerinimui, šiuolaikiškam pamokų organizavimui ir mokinių poreikius atliepiančioms veikloms.

KONTAKTAI

Aušrinė Levinskaitė

ausrine.levinskaite@moksleiviai.lt

Valdybos narė